

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКА МАЙБУТНЬОГО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТІВ,
АСПІРАНТІВ ТА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Випуск 2(12), 2023

Мукачево

6. Бех І. Д. Почуття цінності іншої людини як моральний пріоритет особистості. *Початкова школа*. 2001. № 12. С. 32–36.

7. Зязюн І. А. Педагогіка добра : ідеали і реалії : наук.-метод. посіб. Київ : МАУП, 2000. 309 с.

8. Руденко Л. Неперервна освіта : акмеологічний підхід. *Молодь і ринок*. 2010. № 6 (65) С. 42–45.

УДК 025.12/.178-021.414:316.772(045)

Качур О.О.,

здобувач вищої освіти
спеціальності «Інформаційна,
бібліотечна, архівна справа,
Мукачівський державний університет

Мовчан К.М.,

директор Наукової бібліотеки МДУ,
старший викладач кафедри філологічних
дисциплін та соціальних комунікацій,
Мукачівський державний університет

ДОКУМЕНТНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ПІДСИСТЕМА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

В роботі розглядаються різні типи документів – від традиційних паперових форматів до сучасних цифрових форматів – та їхня роль у соціальних комунікаціях. Аналізується, як документи функціонують як носії інформації, інструменти управління, та як символи влади та авторитету.

Також у роботі висвітлюється важливість документації в сучасному інформаційному суспільстві, включно з викликами, пов'язаними з забезпеченням точності та достовірності інформації в документах. Обговорюються питання збереження документів, доступу до них та приватності.

Особлива увага приділяється цифровій документації та електронному документообігу, які радикально змінюють парадигми соціальних комунікацій, зокрема через впровадження нових технологій.

Ключові слова: документна комунікація, соціальні комунікації, інформаційне суспільство, документообіг, цифрова документація, електронний документообіг

"In this work, various types of documents are examined – from traditional paper formats to modern digital formats – and their role in social communications. It analyzes how documents function as carriers of information, management tools, and symbols of power and authority.

The importance of documentation in the modern information society is also highlighted,

including the challenges associated with ensuring the accuracy and reliability of information in documents. Issues of document preservation, access to them, and privacy are discussed.

Special attention is paid to digital documentation and electronic document management, which radically change the paradigms of social communications, particularly through the introduction of new technologies.

Key words: *Document communication, Social communications, Information society, Document flow, Digital documentation, Electronic document management."*

Інформація на сучасному етапі людського розвитку відіграє вагому роль. Вона поширюється в часі та просторі за допомогою каналів, певних засобів і методів. Зауважимо, що провідне місце у цій системі займає комунікація, тобто обмін інформацією (ідеями, знаннями, повідомленнями) між людьми. Тобто, інформація – це відомості, які передаються у процесі спілкування.

Соціальні комунікації дослідники вивчають як сукупність процесів і структур, що забезпечують цілеспрямований обіг соціальної інформації й знань у суспільстві [1, с. 68-74].

На думку Г. М. Швецової,-Водки, основні елементи системи інформаційної комунікації одержали таку характеристику: 1-й – джерело інформації, яке виробляє первісну інформацію або «повідомлення», що має бути передане; 2-й – передавач, який кодує (або моделює) цю інформацію у форму, що підходить для каналу передачі; 3-й – канал, по якому кодована інформація (або «сигнал») передається в місце одержання. Під час передавання сигнал може бути змінений «шумом», що надходить від «джерела шуму»; 4-й – одержувач, що декодує (або перемодулює) отриманий сигнал, щоб відкрити первісне повідомлення; 5-й – кінцева мета передачі інформації [2, с. 49-54].

Окремо варто виділити комунікаційний канал. Ним виступає реальна або уявна лінія зв'язку (контакту), за якою повідомлення передається від комуніканта до реципієнта. Безперечно, що наявність зв'язку – необхідна умова будь-якої комунікаційної діяльності. Комунікаційний канал надає комуніканту й реципієнту засоби, що необхідні для створення й сприйняття повідомлення (тобто знаки, мови, коди, матеріальні носії повідомлення, технічні пристрої), а також забезпечує поширення документів у суспільстві, надає дозвіл на доступ до них користувачам. Як бачимо, комунікаційні канали – це матеріальна

сторона документно-інформаційної комунікації.

Різні дослідники неоднаково трактують поняття «соціальна комунікація». Учений Різун В. В. зазначає, що під соціальними комунікаціями необхідно розуміти таку систему суспільної взаємодії, яка включає визначені шляхи, способи, засоби, принципи встановлення і підтримання контактів на основі професійно-технологічної діяльності, що спрямована на розробку, провадження, організацію, удосконалення модернізацію відносин у суспільстві, які складаються між різними соціальними інститутами [3, с. 305-314].

Дещо іншої думки щодо визначення терміну «соціальна комунікація» дотримується професор О. М. Холод. Соціальні комунікації, на думку автора, це системні процеси формування соціальних практик за допомогою комунікаційних технологій під час створення інформації, її пошуку, упорядкування, трансляції, обміну, збереження й вимірювання впливу на реципієнта [4, с. 278-279]. Таким чином, соціальна комунікація є засобом виникнення і подальшого розвитку різноманітних відносин між людьми. Основною передумовою її функціонування виступає інформація, що нею обмінюються індивіди у процесі безпосереднього спілкування.

Окремо варто виділити у нашому дослідженні інформаційно-комунікативні технології (далі – ІКТ). Багатогранне і динамічне поняття ІКТ трактується по-різному. Узагальнено – це сукупність технологічних інструментів і ресурсів, які використовуються для забезпечення процесу комунікації та створення, поширення, збереження та управління інформацією [5].

З розвитком технологій з'явилися нові засоби соціальної комунікації, такі як телефони, комп'ютери, інтернет, месенджери, соціальні мережі і т.д. Вони дозволяють людям спілкуватися на великій відстані, обмінюватися повідомленнями, фотографіями, відео та іншою інформацією. У зв'язку зі зростанням «онлайн-користувачів» інформаційні інститути, наприклад бібліотеки, змушені пристосовуватися до цих змін і використовувати у своїй діяльності новітні технології передачі суспільно необхідної інформації.

Приклади такої соціальної комунікації наведені на знімках (Додаток А).

Будь-яка комунікація становить невід'ємну частину життя суспільства. З огляду на це вона виступає головною умовою подальшого розвитку подій і процесів у світі. Соціальна комунікація у свою чергу включає різні види комунікацій, однією з яких є документна.

Найважливішою підсистемою соціальних комунікацій є документна комунікація (ДК) – процеси і засоби обміну інформацією у суспільстві за допомогою документів. Вона забезпечує рух соціальної інформації у часі і просторі шляхом створення, зберігання та розповсюдження документів [6].

Наголошуємо, що документна комунікація, побудована на обміні документами між двома або більше учасниками комунікаційного процесу, виникає та існує в документально-комунікаційному процесі, тобто в такій комунікації, в якій від одного суб'єкта до іншого передається інформація, що зафіксована на матеріальному носії в просторово-часовому вимірі [7, с. 34-43].

На наш погляд, будь-який документ як елемент документної комунікації можна охарактеризувати за формулою: «Хто, що, яким каналом, кому, з якою ефективністю повідомляє» [8, с. 4-7].

Властивості документальної комунікації визначаються тим, що каналом передачі повідомлення в ній є документ. З цього випливає, що повідомлення (інформація) формується у свідомості комуніканта і фіксується на матеріальному (речовинному) носії, відокремленому від комуніканта. Саме у цьому полягає роль комуніканта, ініціатора передачі інформації в документальній формі. Однак способи фіксації повідомлення можуть бути різні. Для цього можуть використовуватися різні технічні засоби, створені людиною. Повідомлення може бути створено не тільки у формі запису (одно- або двомірного), але й у тривимірній формі (твір скульптури, архітектури, модель, зразок) [3, с. 37-42].

Вищенаведені факти дають підставу стверджувати, що документальна комунікація – це спосіб, у який між комунікантом і реципієнтом здійснюється

інформаційний зв'язок, за допомогою документа. У свою чергу документ може виконувати різні ролі, а саме:

1) слугувати каналом комунікації, через який передається повідомлення (комунікат – інформаційний об'єкт);

2) бути комунікантом як матеріальним об'єктом, що передається в процесі матеріальної комунікації;

3) бути комунікантом-повідомленням, тобто певною частиною інформації, що призначена для передачі у процесі інформаційної комунікації.

Аналізуючи матеріал можна дійти висновку, що у наш час інформація набуває все більшого значення і водночас зростає роль комунікації. Процес спілкування людей одне з одним під час якого відбувається обмін інформацією називають соціальною комунікацією. У свою чергу вона визначає подальший розвиток подій і процесів у світі. Тобто, без спілкування, обміну інформацією між індивідами не можливі інтелектуальна еволюція людства, розвиток виробництва, збагачення соціальної пам'яті, нові досягнення матеріального і духовного життя. Сучасні дослідники соціогенезу доводять, що соціальна комунікація – це глибинний базис матеріального виробництва та необхідний фактор прогресу будь-якого виду суспільного устрою. Особливим видом соціальної комунікації є документна комунікація. Оскільки документи створені для того, щоб зберігати інформацію, яку необхідно передати, то документна комунікація у цьому плані виступає вирішальною умовою виконання основних завдань документних ресурсів. Як людина потребує спілкування з іншими, так і документні ресурси створені для того, щоб ними користувалися. Інакше документ можна вважати «мертвим», тобто таким, що не зміг втілити своє основне завдання – передати інформацію далі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ковальчук Н. В. Документні комунікації в управлінні бібліотекою. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. Київ, 2019. С.68-74.

2. Кропачева Н. М. Соціокомунікаційні аспекти діяльності галузевих бібліотек: спроба дискурсу. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені ВІ Вернадського*. Київ, 2016. С.34-43.

3. Різун В. В. Начерки до методології досліджень соціальних комунікацій. *Психолінгвістика*. Київ, 2012. С.305-314.
4. Столяров Ю.Н. Соціальні комунікації: розвиток в інформаційному просторі : зб. наук. пр. *Вісник ХДАК*. Харків, 2000. Вип. 2. С. 4-7.
5. Сутність закону документального супроводу соціальних комунікацій. URL: <http://www.frontmanagement.org/fomants-1030-1.html>.
6. Холод О. М. Специфіка тлумачення терміна «соціальні комунікації». *Журналістика в піарі та піар у журналістиці*. Київ : «Грамота», 2010. С.278–279.
7. Швачич Г. Г., Толстой В. В., Петречук Л. М. та ін. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології: навч. посіб. Дніпро : НМетАУ, 2017. 230с.
8. Швецова-Водка Г. М. Складові системи документальних комунікацій. *Бібліотечний вісник*. Київ, 2011. № 1. С. 37-42.

УДК 373.2.015.31-042.65-053.4(045)

Кецук І. І.,
здобувачка 2 курсу
спеціальність 012 «Дошкільна освіта»
другий (магістерський) рівень вищої освіти,
Мукачівський державний університет
Брижак Н. Ю.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет

ВИХОВАННЯ САМОСТІЙНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Стаття присвячена теоретичному аналізу наукового доробку з проблеми виховання самостійності у дітей дошкільного віку. У змісті статті розкривається змістовна характеристика категорії «самостійність». Обґрунтовано актуальність теми, висвітлено різноматні підходи щодо генезису самостійності у дітей. Встановлено, що виховання самостійності у дітей дошкільного віку проявляється у різних видах діяльності.

Ключові слова: самостійність, самостійність дітей дошкільного віку, діяльність.

The article is devoted to the theoretical analysis of scientific work on the problem of raising independence in preschool children. The content of the article reveals the meaningful characteristics of the "independence" category. The relevance of the topic is substantiated, various approaches to the genesis of independence in children are highlighted. It has been established that the education of independence in preschool children manifests itself in various types of activities.

Наукове видання
НАУКА МАЙБУТНЬОГО
 Збірник наукових праць студентів,
 аспірантів та молодих вчених

НЗ4

Наука майбутнього: збірник наукових праць студентів, аспірантів та молодих вчених / гол. ред. колегії В.В. Гоблик; заст. гол. ред. Т.І. Молнар. – Мукачево: РВВ МДУ, 2023. – Вип. 2(12). – 167 с.

У збірнику опубліковані статті студентів, аспірантів та молодих вчених, що відображають результати досліджень з природничих, технічних, гуманітарних, суспільних та економічних наук.

УДК 001(051)(045)''540*6''

***Збірник наукових праць студентів, аспірантів та молодих вчених
 «Наука майбутнього» зареєстрований у Google Scholar***

Підписано до друку 20.12.2023 р.

Формат 60x84 1/16

Папір офсет. Умовн. друк. аркушів 10

Тираж 10. Зам. № 87

Адреса видавництва:

Мукачівський державний університет,
 вул. Ужгородська, 26, м. Мукачево, Закарпатська обл., 89600,
 тел./факс: (03131) 2-11-09. E-mail: rvc@mail.msu.edu.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
 Державного реєстру видавців, виготовлювачів та розповсюджувачів
 видавничої продукції серія ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>